

บทคัดย่อ

(รหัสโครงการ) MRG5980083

(ชื่อโครงการ): การศึกษาโครงสร้างความร่วมมือในการจัดการการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของพื้นที่มรดกมีชีวิตในประเทศไทยภายใต้แนวคิดการวิเคราะห์โครงข่ายทางสังคม กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

(ชื่อนักวิจัย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยะเดช อัครโพธิวงศ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

E-mail Address : piyadech.ar@cmu.ac.th

(ระยะเวลาโครงการ) 1 ปี

งานวิจัยนี้อาศัยแนวคิดการวิเคราะห์ที่เรียกว่าการวิเคราะห์โครงข่ายทางสังคม (social network analysis) มาช่วยในการทำความเข้าใจในกระบวนการความร่วมมือในการจัดการการอนุรักษ์พื้นที่มรดกมีชีวิต โดยอาศัยพื้นฐานแนวคิดเครือข่ายทางสังคม ที่วิเคราะห์ถึงศูนย์กลางของโครงข่าย การกระจายความเป็นศูนย์กลางภายในโครงข่าย รวมถึงความหลากหลายของกลุ่มองค์กรที่เข้าร่วมเพื่อศึกษาโครงสร้างของกระบวนการความร่วมมือ โดยผลการศึกษาที่ได้จะช่วยในการคาดการณ์ว่าการจัดการการอนุรักษ์นั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ และควรปรับปรุงอย่างไรเพื่อให้เหมาะสมต่อการอนุรักษ์พื้นที่มรดกมีชีวิตในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมของรูปแบบผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมแผนการจัดการมรดกโลกในปัจจุบันของเชียงใหม่ แสดงให้เห็นถึงความพร้อมและเหมาะสมของจำนวนกลุ่มผู้เข้าร่วมรวมถึงทรัพยากร ข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนกันภายในโครงสร้างความร่วมมือ ซึ่งค่อนข้างเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนในรูปแบบพื้นที่มรดกวัฒนธรรมแบบมีชีวิต (living heritage site) แต่ในขณะเดียวกันโครงข่ายความร่วมมือแสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่โครงข่ายความร่วมมือจะต้องใช้เวลาในการหาข้อสรุปของแผนการจัดการเนื่องจากการตัดสินใจไม่ได้มีผู้ตัดสินใจที่มีอำนาจหลัก ตามมาด้วยในเวลาที่ต้องการจัดการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน เช่น โบราณสถานที่เกิดความเสียหาย อาจทำได้ไม่ทันการ และการเสียหายอาจหามาตรการมาจัดการอย่างฉับพลันไม่ได้

แม้ว่าจะมีการกระจายอำนาจอยู่ในโครงข่ายความร่วมมือ แต่เมื่อวิเคราะห์โดยละเอียดก็พบว่าหน่วยงานที่มีแนวโน้มในการตัดสินใจในการวางแผนต่างๆมากที่สุดคือหนึ่งในองค์กรของกลุ่มวิชาการ โดยหากมองจากแนวทางการทำงานพบว่าแนวโน้มที่จะมองถึงความพยายามที่จะรักษากลุ่มชุมชนในพื้นที่ให้อยู่ร่วมกับโบราณสถานซึ่งเป็นแนวคิดในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมมีชีวิต (living heritage site) ที่ใช้โดยทั่วไปในปัจจุบัน แต่ในความเป็นจริงกายภาพของเมืองเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก การใช้วิธีอนุรักษ์แบบมาตรฐานที่เข้าดูแลกายภาพก่อนซึ่งอาจใช้หน่วยงานของรัฐที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์กายภาพโดยตรงน่าจะเหมาะสมกว่ากับสภาพเมืองในปัจจุบัน และเมื่อกายภาพมีการประเมินว่ามีการอนุรักษ์ในสภาพที่เหมาะสมแล้ว แนวคิดการอนุรักษ์แบบมรดกวัฒนธรรมแบบมีชีวิตค่อนข้างนำมาใช้จะทำให้สามารถอนุรักษ์ทั้งกายภาพและชุมชนเอาไว้ได้

(คำหลัก) การวิเคราะห์โครงข่ายทางสังคม การวางแผนความร่วมมือ มรดกโลก

Abstract

Project Code : MRG5980083

Project Title : The study of collaborative structure of cultural heritage management in living heritage site of Thailand basing on the social network analysis concept; case study Amphur Muang Chiang Mai, Thailand

Investigator : Piyadech Arkarapoti Wong, Faculty of Architecture, Chiang Mai University

E-mail Address : piyadech.ar@cmu.ac.th

Project Period : 1st

This research based on the idea called social network analysis. This idea was applied to this research to help to understand the cooperative process in conservation management plan of living heritage site. The basic idea used social network analysis concept to analyse the network centrality, decentralization of network as well as the heterogeneity of organisations who join in this network. To study the cooperative structure. The result of this study will help to predict whether a cooperative process will success or not and how to improve the network to suit with a living heritage site in Thailand.

The study found out that the over all image of the stakeholders who join in the recent conservation management plan of Chiang Mai is appropriated in term of number of organisations as well as information resources exchanged in the internal network structure.

This information represents that the cooperative network can solve complex problems by using heterogeneous information inside the network and it suits with the living heritage site. However, this kind of network shown the tendency that the cooperative network will take time to make a conclusion for solving problem due to there is no organization who is the main authorized. It might cause the damage to built heritage owing to the lated decision.

Even though the network is decentralized. When analysed thoroughly, it found out that the main organization who have a tendency to be the main authorized who can make the decision inside the network is one of the organization in academic group. The perspective of this group normally focus on keeping the tradition communities to live with heritage which is actually is the idea of conserving a living heritage site. However, in reality, the urban physical of Chiang Mai has already changed a lot. The use the standard conservation approach by let the government authority who experts in conserving physical heritage might be suitable than the using the idea of living heritage approach. When the physical heritages are back to appropriated condition and then using the living heritage approach will help both the communities and physical heritage.

Keywords : Social network analysis, cooperative planning, World Heritage site